

Araştırma Makalesi • Research Article

Examination Of The Relationship Between The Number Of Sports Clubs And The Number Of Licensed And Active Athletes In Turkey

Türkiye’de Spor Kulüpleri Sayıları İle Lisanslı Ve Faal Sporcu Sayıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Hacı Şükrü TAŞTAN¹

Oktay YİĞİT²

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 3 December 2022

Received in revised: 21 Dec. 2022

Accepted: 27 December 2022

Keywords:

Sports clubs

Licensed Athletes

Active Athletes

ABSTRACT

This research aims to investigate the relationship between the number of sports clubs, licensed athletes and active athletes in Turkey. In this study, the relational screening model based on secondary data was used. The universe of the research consisted of sports clubs, licensed athletes and active athletes throughout Turkey. In order to reach the number of sports clubs, licensed athletes and active athletes throughout Türkiye, the Türkiye Statistical Institute (TUIK) database was used. The most recent data of this database (data for 2018) were evaluated within the scope of the research. Since the data did not show normal distribution, Spearman's Rho Correlation Analysis was used in relational analyses. As a result of the research, it was found that there is a high level of positive correlation between the number of sports clubs, licensed athletes and active athletes in Turkey.

MAKALEBİLGİSİ

Makale geçmişi:

Başvuru tarihi: 3 Aralık 2022

Düzeltilme tarihi: 21 Aralık 2022

Kabul tarihi: 27 Aralık 2022

Anahtar Kelimeler:

Spor kulüpleri

Lisanslı Sporcular

Faal Sporcular

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki spor kulübü, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayıları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Bu çalışmada ikincil verilere dayalı ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde var olan spor kulüpleri, lisanslı sporcular ve faal sporcular oluşturmuştur. Türkiye genelindeki spor kulüpleri, lisanslı sporcular ve faal sporcuların sayılarına ulaşabilmek adına Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) veri tabanı kullanılmıştır. Bu veri tabanına ait en güncel veriler (2018 yılına ait olan veriler) araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için ilişkisel analizlerde Sperman’s Rho Kolerasyon Analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye’deki spor kulübü, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayıları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu bulunmuştur.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, h.sukrutastan@ohu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5082-4698.

² Dr.Öğr.Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, oktayyigit@ohu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3302-0345.

GİRİŞ

Spor, Türkiye’de ve dünyada toplumların ve kamunun önemle üzerinde durduğu konuların başında gelmektedir. Spor, günümüzde yarışma, eğlenme, para kazanma, sağlıklı olma, iyi görünme gibi birçok amaçla amatör ve profesyonel düzeyde yapılmaktadır. Sporda profesyonelleşmenin oluşmasıyla birlikte spor artık bir oyun olmaktan çok daha fazla anlamlar taşımaya başlamıştır. Modern olimpiyatlarla beraber spor geniş kitlelere ulaşmış, hizmet, üretim ve organizasyon anlamında bir sektör haline dönüşmüştür (Basım ve Argan, 2009: 5). Bu kapsamda spor sektörü her geçen gün hızla gelişmekte ve spor alanında özel ve kamu alanında yeni yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Sporun gelişmesine ve yeni sporcuların yetiştirilmesine vesile olan önemli oluşumlardan biri de spor kulüpleridir.

Spor kulüpleri 5253 sayılı dernekler kanununa göre kurulan spor örgütleridir. Kanunla kurulan gençlik ve spor kulüpleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle yürürlüğe girmektedir. Yönetim yapıları dernekler kanununda ve kulüplerin kendi tüzüklerinde belirtilmektedir (Dernekler Kanunu, 2004). Spor kulüpleri, tüzel kişiliğe sahip olan spor örgütlenmelerinin en küçük yapı birimidir. Toplumsal açıdan aile ne kadar önemliyse spor alanı için de spor kulüpleri aynı derecede öneme sahiptir. Spor ahlakının, disiplinin, eğitim ve öğretiminin başladığı ilk yer spor kulüpleridir. Bu açıdan spor kulüplerinin etkileri sporculara, spor federasyonuna ve spor paydaşlarına yansımaktadır (İmamoğlu, Karaoğlan ve Erturan, 2007). Spor kulüplerinin idari ve sportif faaliyetlerin yönetimi, kulüp başkanı, başkan yardımcıları ve yönetim kurulları marifetiyle yürütülmektedir. Her ne kadar kulüp yönetimi bu organlar aracılığı ile yürütülse de kulüplerin yönetimi vekâlet kuramı kapsamında teknik direktör ve antrenörler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda spor kulüplerinin yönetimi idari ve sportif olarak iki taraftan yürütüldüğü söylenebilir. Türkiye’de spor kulüplerinin faaliyet amacı; spor faaliyetine yönelik olanlar ve serbest zamanları değerlendirmeye yönelik olanlar şeklinde gençlik kulübü olarak veya her iki spor amacını birlikte amaçlayan gençlik ve spor kulübü olarak kurulurlar ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescil edilirler. Spor kulüplerinin yönetim organları, görev ve yetkileri ve iş akışları Spor Genel Müdürlüğü görüşü ile Gençlik ve Spor Bakanlığının yürürlüğe koyduğu yönetmelikle düzenlenmektedir. Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği’nde (2005) “*Spor kulübü: Spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak Genel Müdürlüğe kayıt ve tescilini yaptıran dernekler*” şeklinde tanımlanmaktadır (GSB, 2005). Spor kulüpleri amacına uygun olarak spor faaliyetlerini imkân ve kabiliyetlerinin el verdiği ölçüde belirlenen ilke ve politikalarla, tesis, araç ve gereçleri, spor öğretilerini ve yöneticilerini, sportif eğitim ve yarışma programları gerçekleştirebilirler (Cankalp, 2002: 48). Günümüzde bu şekilde yapılanmaların dışında, spor kulüpleri şirket şeklinde de yapılanmaları gözlemlenmektedir. Profesyonel şubelere sahip spor kulüpleri şirketleşerek, Türk Ticari Kanunu hükümlerine göre işleyiş gösterebilmektedirler (İmamoğlu, Karaoğlan ve Erturan, 2007). Spor kulüplerinin kurulması ve tüzüğün hazırlanma prosedürleri minimum gereklilikleri bakımından Türkiye ile İtalya karşılaştırıldığında, iki ülkenin uygulamaları birebirleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir (Dilek, 2013). Erturan Öğüt (2010) ise Türkiye ile Almanya karşılaştırmasını yaptığı çalışmasında Türkiye’de kulüplerin tesisi sıkıntılarının olduğunu, Almanya’da kamu tesislerinin kulüplere tahsis edilebildiğini, spor kulüplerinin yeniden yapılanması gerekliliğini, gönüllük sisteminin de spor kulüplerinde önemli yerinin olduğunu, kulüp tesislerine kolay erişimin önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Erturan Öğüt, 2010).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye’deki lisanslı sporcu sayısı ile spor kulüpleri sayısının yıl yıl arttığı, 2007’de 8.500 civarında olan spor kulübü sayısının 2016’da 13.441, 2018’de 15.828’e ulaştığı görülmektedir (TÜİK, 2022). Bu sayı diğer Avrupa ülkeleri Fransa’da 164.137, İngiltere’de 151.000, Almanya’da 91.000, İtalya’da 64.000, Hollanda’da 27.000’dir (Hürriyet, 2017). Bu rakamlar 2017 yılı ile itibari ile Türkiye ile karşılaştırıldığında Türkiye’deki mevcut kulüp sayısının Avrupa’daki ülkelerin kulüp sayılarına göre yetersiz olduğu söylenebilir. Ülkelerin spor yapma oranları ile spor kulüpleri sayılarını karşılaştırmak doğru bir yaklaşım olmayabilir. Ancak bir ülkenin spora olan ilgisi hakkında genel bir kanaat verebilir. Sporda tesisleşme anlamında alt yapısını tamamlamış ülkelerin sporda başarılı olma oranlarının ve ülke halkının sporcu olma ve spor yapma kültür seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu verilere bakıldığı zaman Türkiye’nin spor

kulüpleri ile birlikte sporcu sayılarını artırma konusunda çaba göstermesi gerektiği düşünülebilir (Karahüseyinoğlu ve ark., 2005).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 59. Maddesine de "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur" ifadesi yer almaktadır (Sunay, 2012). Bu nedenle devlet politikasında Gençlik ve Spor Bakanlığının görevleri arasında yer alan spor hizmet ve faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile uluslararası alanda sportif başarıların artırılmasını sağlamak, ülke kaynaklarını etkin kullanarak kaliteli, güvenli, konforlu yurtlar ile gençlik ve spor tesisleri yapmak olduğundan vatandaşların zihinsel ve fiziksel olarak sağlıklı bir bedene sahip olması için toplumun spor yapması için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir (GSB, 2022a; GSB, 2022b). Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi (UGSPB)'nde gençlerin serbest zamanlarını etkin ve verimli kullanma amacı ile sportif etkinlikleri yapabileceği spor tesislerinin sayısını arttırmanın önemini, bununla birlikte ülkenin uluslararası düzenlenen spor organizasyonlarında kullanabileceği uluslararası standartlara sahip spor tesisine ve sporcu sayısına sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır (UGSPB, 2022). Son zamanlarda spora yapılan yatırımlar ve tesisleşmedeki artış Türkiye'de sporun gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Böylece, halkın kültürlenerek daha bilinçli ve hedeflere yönelik spor kültürüne kavuşması, düzenli spor yapma alışkanlığının yaygınlaştırılması sağlanabilir. Bu da sporun yaygınlaşması ve gelişmesine önemli katkı yapabilecek merkezi yönetim, spor federasyonları, yerel yönetimler, üniversiteler, spor kulüpleri gibi spor yönetiminde etkin tüm kurum ve kuruluş paydaşların işbirliği ve koordinasyonu ile oluşturulacak bir spor politikasıyla mümkün olabilir.

Sporun toplumun sosyalleşme aracı olması sebebiyle de devletin sosyal politikaları kapsamında ilgi alanına girmektedir. Bu durum devletin yönetim organlarının amaçları arasında yer almaktadır. Geçmişte Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün "*Esas olan bütün yaştaki Türkler için beden eğitimi sağlamaktır. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur sözünü atalarımız boşuna söylememişlerdir.*" sözü ile her yaş grubuna bilhassa gençlere verdiği bu tavsiye ile sporun zihinsel ve bedensel olarak sağlığa faydası anlatılarak beden sağlığının önemine dikkat çekilmektedir (Özel, 1937). Türkiye'de spor okullarının açılması anaokulundan başlayarak üniversite mezuniyeti devamında sosyal yaşantısında devam edecek şekilde spor branşlarında sporcu yetiştirme anlayışı içerisinde çalışmaların olduğu, tesisleşme ve alt yapı çalışmaları ile kulüp ve lisanslı sporcu sayılarının her geçen gün arttığı bunun bir devlet politikası olarak Gençlik ve Spor bakanlığı aracılığıyla yürütüldüğü, devlet tarafından ve spor kulüpleri tarafından milli düzeyde sporcu başarılarının desteklediği, takdir edildiği, ödüllendirildiği ve bu başarıların ve sayının arttırılmaya çalışıldığı görülmektedir (TRTSpor, 2019).

Ayrıca spor ekonomik bir sektördür. Devletlerin ekonomisine maddi ve manevi katkı sağlayan bir endüstri alanıdır. Spor paydaşlarına maddi ve manevi katkılar vermektedir. Spor küresel olarak ele alındığında 22. sektör olarak dünyada yerini almıştır. Spor genel ciro açısından değerlendirildiğinde otomotiv sektörünün de önümde birinci sırada yer almaktadır. Sporcular kapsam dışında bırakıldığında sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde 5.5 milyon birey bu sektörde görev yapmaktadır (Saros ve Gökdoğan, 2006; Ekmekçi, Emekçi ve İrmiş, 2013). Spor alanında aktif olarak kazanç sağlayarak geçimini sağlayan toplumsal bir grup vardır. Bu kapsamda düşünüldüğünde sporda tesisleşme, spor alanların artması hem toplum sağlığına yarar sağlarken hem de ekonomik sektör olarak kişilere ve devlete olumlu katkıları olmaktadır. Kentleşme ile birlikte spor alanlarının yeterliliği ve sporda tesisleşme durumu ülke insanının fiziksel ve zihinsel gelişimi için önemli olurken spor sektörü devlet ve şahısların ekonomisine de katkı sağlaması bakımından önemlidir. Bu araştırmanın problemini ise spor alanlarının yeterli olup olmadığı oluşturmaktadır.

Cumhuriyetin kurulmasından günümüze kadar geçen süre zarfında sporla ilgili politikalar değerlendirildiğinde sporun toplumsal tabana yayılması, kitle sporuna önem verilmesi, amatör sporun teşviki, profesyonel spora katkı, spor tesislerinin kurulması, gençlere okul içi ve dışı serbest zaman faaliyetleri sağlamaya yönelik olduğu gözlemlenmektedir. Bunun dışında sporun ülkede bir yaşam biçimi haline dönüşmemesi, lisanslı sporcularımızın nüfusa oranlandığında uluslararası boyutta yetersiz kalması, spor politikalarının uygulama alanına yansımamasının bir göstergesi olduğu düşünülmektedir (Aykın ve Bilir, 2013). Tüm dünyada enerji ve teknoloji yatırımları, ekonomik ve

teknik gelişmeler ile daha az enerji harcatan, hareket gerektirmeyen meslekler, teknolojik taşıtlar kullanmadaki artış ile günlük işlerde daha az fiziksel aktivite, daha fazla ekran tabanlı eğlence ve hareketsiz zaman geçirme, sağlıklı yaşamı olumsuz etkileyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun sağlıklı kalabilmesi için spor yapılması gerekmektedir. Spor yapılması için de spor alanlarına, spor tesislerine ve nihayetinde spor kulüplerine ihtiyaç duyulmaktadır. Spor alanları ve tesisleri ihtiyacı belirlemek ve planlı bir şekilde tesisleşmeyi ülke geneline yaymak için öncelikli spor branşlarının tespitinde, coğrafi faktörler, tesis alt yapısı, yüksek performanslı sporcu yetiştirilmesi için bölgesel özellikler halkın spor kültürü ve taleplerini dikkate alarak, kamp eğitim merkezleri tesisler geliştirerek halkın spor yapmaya teşvik edilmesi gerekmektedir.

Bu yaklaşımla araştırmanın birincil amacı Türkiye'deki spor kulübü, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, illerin nüfus sayıları ile spor kulüplerinin ve sporcu sayılarının yeterliliğinin karşılaştırılmasıdır. İkincil amacı ise illerdeki kulüp sayıları ile doğru orantılı olarak şehirlere yeni spor alanlarının kazandırılmasının önemine ilişkin sonuçlar ortaya koyabilmektir. Bu kapsamda spor kulüpleri hakkında son on yıl içerisinde yapılan tezlerin ekonomi ve pazarlama özelinde yoğunlaştığı, spor yönetimi alanının geri planda kaldığı tespit edilmiştir. Spor kulüpleri ile ilgili yapılan çalışmalarında futbol branşının popülerliği nedeniyle futbol özelinde yapıldığı, genel ya da diğer branşlarla ilgili yapılan çalışmaların yeteri kadar olmadığı değerlendirilmiştir (Narin ve Çiftçi, 2021). Bu nedenle spor kulüpleri ve sporcu sayılarının Türkiye il nüfus yoğunlukları ile karşılaştırmalı analizi literatüre katkı sağlaması anlamında önemli olarak görülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bu araştırmada ikincil verilere dayalı ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde var olan spor kulüpleri, lisanslı sporcular ve faal sporcular oluşturmuştur. Bu araştırmada veriler, internet ortamında yayınlanmış kayıtlardan yararlanılarak elde edilmiştir. Araştırmada veriler ikincil verilerden faydalanılarak toplanmıştır. Türkiye genelindeki spor kulüpleri, lisanslı sporcular ve faal sporcuların sayılarına ulaşabilmek için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) veri tabanı kullanılmıştır. Veriler TÜİK internet sayfasında yer alan 2018 yılı verilerdir. Bu veriler bulgular kısmında Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir. Türkiye nüfusu ile spor kulüpleri ve sporcu sayısı alınarak il il ve bölgesel olarak karşılaştırılmalı analizi yapılmıştır. Bu veri tabanına ait en güncel veriler (2018 yılına ait olan veriler) araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin normallik dağılımları Kolmogorov Smirnov Testi ile incelenmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği ($p < 0,05$) gözlemlenmiştir. Bu nedenle ilişkisel analizlerde Spearman's Rho Korelasyon Analizi'nden faydalanılmıştır. Değişkenlerin bölgesel dağılımları içinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu araştırmada Türkiye'deki spor kulübü, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu kapsamda TÜİK verilerinden 2018 yılına ait illerin nüfusları ile kulüp sayıları ve sporcu sayılarına ilişkin verilerin karşılaştırılması yapılmıştır. Kulüp, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayılarının il il dağılımları Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. TÜİK verilerine göre illerin nüfus sayıları ile Kulüp sayıları dağılımları

Lokasyon-İl	Toplam Nüfus	Kulüp Sayısı	Lokasyon-İl	Toplam Nüfus	Kulüp Sayısı	Lokasyon-İl	Toplam Nüfus	Kulüp Sayısı
Adana	2.220.125	431	Edirne	411.528	125	Malatya	797.036	184
Adıyaman	624.513	147	Elazığ	595.638	118	Manisa	1.429.643	309
Afyonkarahisar	725.568	188	Erzincan	236.034	72	Mardin	829.195	92
Ağrı	539.657	53	Erzurum	767.848	180	Mersin	1.814.468	394
Aksaray	412.172	69	Eskişehir	871.187	203	Muğla	967.487	243
Amasya	337.508	79	Gaziantep	2.028.563	242	Muş	407.992	89

Ankara	5.503.985	1.160	Giresun	453.912	93	Nevşehir	298.339	64
Antalya	2.426.356	454	Gümüşhane	162.748	34	Niğde	364.707	76
Ardahan	98.907	44	Hakkâri	286.470	55	Ordu	771.932	176
Artvin	174.010	75	Hatay	1.609.856	261	Osmaniye	534.415	121
Aydın	1.097.746	279	İğdır	197.456	67	Rize	348.608	153
Balıkesir	1.226.575	265	Isparta	441.412	115	Sakarya	1.010.700	321
Bartın	198.999	56	İstanbul	15.067.724	1.995	Samsun	1.335.716	316
Batman	599.103	81	İzmir	4 320519	936	Siirt	331.670	38
Bayburt	82.274	40	Kahramanmaraş	1.144.851	158	Sinop	219.733	82
Bilecik	223.448	57	Karabük	248.014	72	Sivas	646.608	135
Bingöl	281.205	69	Karaman	251.913	74	Şanlıurfa	2.035.809	130
Bitlis	349.396	69	Kars	288.878	69	Şırnak	524.190	54
Bolu	311.810	62	Kastamonu	383.373	93	Tekirdağ	1.029.927	208
Burdur	269.926	69	Kayseri	1.389.680	257	Tokat	612.646	77
Bursa	2.994.521	650	Kırıkkale	286.602	102	Trabzon	807.903	262
Çanakkale	540.662	149	Kırklareli	360.860	115	Tunceli	88.198	23
Çankırı	216.362	49	Kırşehir	241.868	71	Uşak	367.514	134
Çorum	536.483	83	Kilis	142.541	62	Van	1.123.784	138
Denizli	1.027.782	235	Kocaeli	1.906.391	414	Yalova	262.234	139
Diyarbakır	1.732.396	156	Konya	2.205.609	291	Yozgat	424.981	70
Düzce	387.844	125	Kütahya	577.941	193	Zonguldak	599.698	139
Toplam Nüfus	:77.683.363							
Kulüp Sayısı	:15.828							

Kaynak: (TÜİK, 2022).

Tablo 1 il il nüfus sayıları ile illerde bulunan kulüp sayıları incelendiğinde Türkiye’de 2018 yılı itibari ile kulüp sayısı 15.828 iken, lisanslı sporcu sayısı 4.905.955’dir. En fazla lisanslı sporcu 655.252 kişi ile İstanbul’da bulunurken, en az lisanslı sporcu 40 kişi ile Bayburt’tur. Ülkede bulunan toplam spor kulübü sayısı (okul, müessese, ihtisas, askeri) 15.828. İl başına düşen ortalama kulüp sayısı 195’dir.

Tablo 2. TÜİK verilerine göre illerin lisanslı ve faal sporcu sayıları dağılımları

Lokasyon-İl	Lisanslı Sporcu Sayısı	Faal Sporcu Sayısı	Lokasyon-İl	Lisanslı Sporcu Sayısı	Faal Sporcu Sayısı	Lokasyon-İl	Lisanslı Sporcu Sayısı	Faal Sporcu Sayısı
Adana	127.337	20.401	Edirne	30.176	2.944	Malatya	60.458	7.815
Adıyaman	50.278	5.553	Elazığ	32.160	4.129	Manisa	82.755	9.096
Afyonkarahisar	42.470	3.152	Erzincan	23.492	2.657	Mardin	39.020	3.408
Ağrı	31.687	3.610	Erzurum	60.652	10.864	Mersin	99.467	10.727
Aksaray	24.244	3.013	Eskişehir	75.481	7.892	Muğla	70.885	11.495
Amasya	33.706	5.072	Gaziantep	118.648	8.937	Muş	17.438	1.305
Ankara	305.571	51.446	Giresun	25.143	3.438	Nevşehir	18.485	2.017
Antalya	151.995	18.955	Gümüşhane	14.052	951	Niğde	26.001	3.672
Ardahan	11.770	2.517	Hakkâri	14.401	1.159	Ordu	57.217	8.487

Artvin	21.002	1.953	Hatay	90.964	7.823	Osmaniye	53.204	6.231
Aydın	63.112	8.301	Iğdır	17.305	1.955	Rize	33.520	3.152
Balıkesir	61.397	8.729	Isparta	29.334	3.932	Sakarya	51.674	7.415
Bartın	21.693	2.692	İstanbul	655.252	141.949	Samsun	95.074	16.305
Batman	39.172	3.455	İzmir	212.617	31.673	Siirt	25.247	2.581
Bayburt	8.088	996	Kahramanmaraş	71.548	9.990	Sinop	29.688	4.028
Bilecik	17.410	1.823	Karabük	24.339	2.390	Sivas	43.991	4.768
Bingöl	16.690	1.480	Karaman	24.812	3.653	Şanlıurfa	66.890	10.774
Bitlis	41.239	4.110	Kars	13.565	1.080	Şırnak	26.832	2.088
Bolu	27.422	3.489	Kastamonu	26.221	2.106	Tekirdağ	48.096	6.974
Burdur	28.841	2.767	Kayseri	101.318	15.826	Tokat	38.272	8.230
Bursa	218.678	29.322	Kırkkale	31.047	3.149	Trabzon	47.319	5.681
Çanakkale	33.175	4.231	Kırklareli	20.583	2.281	Tunceli	13.693	1.597
Çankırı	16.647	1.628	Kırşehir	39.627	7.029	Uşak	19.967	2.603
Çorum	38.851	4.041	Kilis	15.840	1.185	Van	42.718	6.410
Denizli	74.949	6.377	Kocaeli	181.413	22.846	Yalova	24.601	3.800
Diyarbakır	73.928	9.682	Konya	121.135	18.417	Yozgat	32.801	3.737
Düzce	25.417	2.891	Kütahya	31.206	5.022	Zonguldak	33.542	4.339
Toplam Lisanslı Sporcu Sayısı:				4.907.955				
Toplam Lisanslı Sporcu Sayısı:				695.698				

Tablo 2’de lisanslı ve faal sporcu verileri incelendiğinde illerin nüfus yoğunluğunun fazla olduğu illerde kulüp ve sporcu sayılarının da fazla olduğu görülmektedir. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu Marmara Bölgesi illerinde kulüp sayıları ile lisanslı ve faal sporcu sayılarının da diğer bölge illerine göre daha fazla olduğu, nüfus yoğunluğunun nispeten daha az olduğu Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri illerinde ise kulüp ve sporcu sayılarının diğer illere göre daha az olduğu görülmektedir.

Tablo.3. Kulüp, lisanslı ve faal sporcu sayılarının bölgesel dağılımları

	Bölge	N	μ	σ	Minimu m Değer	Maksimi m Değer
Kulüp Sayısı	Marmara	11	403,45	554,39	57	1995
	Ege	8	314,62	256,99	134	936
	Akdeniz	8	250,37	156,44	69	454
	Karadeniz	18	112,05	74,92	34	316
	İç Anadolu	13	201,61	298,63	49	1160
	Güneydoğu Anadolu	9	111,33	64,30	38	242
	Doğu Anadolu	14	87,85	49,09	23	184
	Toplam		81	195,40	271,62	23
Lisanslı Sporcu Sayısı	Marmara	11	122041,36	189300,56	17410	655252
	Ege	8	74745,12	59953,63	19967	212617

	Akdeniz	8	81586,25	44524,25	28841	151995
	Karadeniz	18	33364,77	19157,38	8088	95074
	İç Anadolu	13	66243,07	79061,03	16647	305571
	Güneydoğu Anadolu	9	50650,55	31860,66	15840	118648
	Doğu Anadolu	14	28376,28	17043,07	11770	60652
	Toplam	81	60592,03	84140,64	8088	655252
Faal Sporcu Sayısı	Marmara	11	21119,45	41053,91	1823	141949
	Ege	8	9714,87	9369,59	2603	31673
	Akdeniz	8	10103,25	6512,60	2767	20401
	Karadeniz	18	4457,83	3619,27	951	16305
	İç Anadolu	13	9711,30	13574,62	1628	51446
	Güneydoğu Anadolu	9	5295,88	3607,02	1185	10774
	Doğu Anadolu	14	3620,57	2906,39	1080	10864
	Toplam	81	8588,86	16932,17	951	141949

Tablo 3 incelendiğinde Marmara Bölgesindeki kulüp sayısı ($\mu = 403,45, \pm = 554,39$), lisanslı sporcu sayısı ($\mu = 122041,36, \pm = 189300,56$) ve faal sporcu sayıları ($\mu=21119,45, \pm = 41053,91$) ortalamalarının diğer bölgelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu Bölgesindeki kulüp sayısı ($\mu = 87,85, \pm = 49,09$), lisanslı sporcu sayısı ($\mu = 28376,28, \pm = 17043,07$) ve faal sporcu sayıları ($\mu = 3620,57, \pm = 2906,39$) ortalamalarının diğer bölgelere göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Kulüp, lisanslı ve faal sporcu sayıları arasındaki ilişki analiz sonuçları (Spearman's Rho Korelasyon Analizi)

Değişkenler	Kulüp Sayısı	Lisanslı Sporcu Sayısı	Faal sporcu sayısı
Kulüp Sayısı	-		
Lisanslı Sporcu Sayısı	0,87**	-	
Faal sporcu sayısı	0,85**	0,95**	-

Tablo 4'te verilen kulüp, lisanslı sporcu ve faal sporcu sayıları arasındaki ilişki analiz sonuçları incelendiğinde kulüp sayısı ile lisanslı sporcu sayısı arasında yüksek derecede pozitif yönlü bir ilişki (0,87**) olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir analizde kulüp sayısı ile faal sporcu sayısı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (0,85**) olduğu gözlemlenmiştir. Son olarak da lisanslı sporcu sayısı ile faal sporcu sayısı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (0,95**) olduğu bulunmuştur.

SONUÇ

Araştırma sonucunda Marmara Bölgesi'ndeki kulüp sayısı ve faal sporcu sayıları ortalamalarının diğer bölgelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki kulüp sayısı lisanslı sporcu sayısı ve faal sporcu sayıları ortalamalarının ise diğer bölgelere göre daha düşük olduğu görülmektedir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda Türkiye'deki kulüp sayısı, lisanslı sporcu sayısı ve faal sporcu sayısı değişkenleri arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit

edilmiştir. Bu sonuçlara göre kulüp sayısının artması durumunda lisanslı sporcu ve faal sporcu sayısının da artacağı, lisanslı sporcu sayısının artırılması durumunda da faal sporcu sayısının artacağı söylenebilir. Diğer bir sonuç olarak da ülkenin genelinde, özellikle de Doğu Anadolu Bölgesi'nde kulüp sayılarının ve lisanslı sporcu sayılarının artırılması önerisini getirebilir. Bu şekilde faal sporcu sayılarında da artma olacağı düşünülmektedir. Bu durum ulusal ve uluslararası müsabakalarda başarılı olma olasılığı olan sporcu havuzunun genişlemesine olanak sağlayacaktır.

Türkiye'de toplam 15.288 spor kulübü (okul, müessese, ihtisas, askeri) bulunmaktadır. Her ile ortalama düşen kulüp sayısı 195'dir. Bu ortalamanın altında kalan 58 ilde il başına düşen ortalama kulüp sayısı 95'dir. Türkiye ortalamasının hemen hemen yarısı kadar olan ortalama kulüp sayısının altında kalan illerdeki ortalama kulüp sayısı 6'dır. 1995 kulüple en çok kulüp bulunan il İstanbul olurken; 23 kulüple en az kulüp bulunan il Tunceli'dir. Türkiye'nin en kalabalık nüfusuna sahip İstanbul'da kulüp başına düşen sporcu sayısı 328 iken; Nüfus sayısı Türkiye ortalamasının altında olan Tunceli'de kulüp başına düşen sporcu sayısı 595'dir. Türkiye'de spor kulüplerine düşen sporcu sayısı 333 olurken, kulüp başına düşen en çok sporcu 664 kişi ile Siirt'te bulunurken, kulüp başına en az düşen sporcu 149 kişi ile Uşak'ta bulunmaktadır. Türkiye'de spor kulüp sayısı ortalamasının üstünde olan 36 ilde ise her bir kulüpte ortalama 436 sporcu bulunmaktadır. Türkiye'de hesaplamalara göre her beş bin kişiye bir kulüp düşmektedir. Yalova'da bin kişiye bir kulüp düşmekte iken; Şanlıurfa'da on altı bin kişiye bir kulüp düşmektedir. İstanbul'da ise, on bin kişiye bir kulüp düşmektedir. Ankara ve İzmir'de ise, beş bin kişiye bir kulüp düşmektedir. Bu sonuçlara göre Türkiye'de nüfusa oranla lisanslı sporcu sayısı ve yüzdesi düşük seviyede olduğu değerlendirilmektedir. Düşünülenin tersine nüfusa oranla sporcu sayıları büyük şehirlerde çok daha azdır. Bunun aksine kulüp sayılarının büyük şehirlerde fazla olduğu görülmektedir. Bu rakamlara göre büyük şehirlerde nüfusa oranla sporcu sayısının ortalamanın üstüne çıkarılması için projeler ve çalışmalar yapılması gerekirken, sporcu sayılarının nüfusa oranının ortalamanın üstünde olduğu küçük şehirlerde de kulüp sayılarının artırılması ve spor alanlarında fiziksel iyileştirme yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir (Ercegil, 2019).

Yıldız (2009), yaptığı araştırmada illerdeki nüfusa oranla spor tesisi sayısının yetersiz geldiğini, amatör branşlarda antrenman yapılacak sahaların yeterli olmadığını, araştırma anket sonuçları ile ortaya koymaktadır (Yıldız, 2009). Sahip olunan spor tesislerinin kapasitelerinin etkin ve verimli kullanılması, merkezi ve yerel yönetimlere ait spor tesislerinin 24 saat esasına göre hizmet verebilmeleri konusunda destek sağlaması, amatör spor kulüplerini, tesis, araç ve gereç konularının yanı sıra, nakdi olarak da desteklemelerini yaygınlaştırarak sürdürülmesi ulusal gençlik ve spor politikasına hizmet edecektir (UGSPB, 2022). Tesisin fiziki imkânlarının yeterliliği spor yapma süresini uzattığı, tesise ulaşma kolaylığı ve yönetsel yeterlilik artıkça fiziki yeterliliğin de arttığı değerlendirilmektedir (Şahin, 2013).

Türkiye'de spor kulüplerinin idari ve sportif açıdan işlevselliklerinin incelendiği araştırmada sorunların olduğu spor kulüplerinin istenilen seviyelerde olmadığı, paydaşlarının beklentilerini karşılayamadığı, spor kulüplerinin paydaşlarıyla bütünleşemediği, yaşanan sorunların çözümünde kulüp yöneticilerinin yalnız kaldığı ve yöneticilerin sorunları görmezden gelerek erteledikleri, ifade edilmektedir (Topçu, 2013).

İlgili bakanlıklar, spor federasyonları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları gibi paydaşların spor tesislerinin standartlara uygun olarak yapılması ve verimli kullanılması, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektöre ait spor tesis envanterini hazırlayarak, yeni spor tesisleri yapması, tesis yatırımlarını branş bazındaki özellikler ve yerel ihtiyaçlar doğrultusunda planlanması, imar planlarında spora ayrılmış alanların belirlenmesinde görüş alınması, spor tesislerinin yerlerinin belirlenmesinde, sporcuların ve halkın katılımını kolaylaştıracak yerlere öncelik vermek ve bu yerlere etkin ulaşım olanaklarını sağlanması, toplu konut alanlarında belirlenecek kriterler dâhilinde spor tesisleri için yer ayrılması, mevcut okulların spor tesislerini iyileştirilmesi, uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak, ülkelere maddi gelir elde etmek ile birlikte ülkeye birçok alanda entelektüel birikimler kazandırması sporun ve sporcunun desteklenmesinde önemli hususlar olarak değerlendirilmektedir (UGSPB, 2022). Ülkenin bu tür evrensel organizasyonlarla spora, sporcusuna ve gençliğine, spor tesisi altyapısına, ülkenin küresel imajına ve prestijine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aykın, A. G. ve Bilir, F. E. (2013). Hükümet programları ve spor politikaları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 239-254.
- Basım, N. ve Argan, M. (2009). *Spor Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Cankalp, M. (2002). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dernekler Kanunu. (2004). Dernekler Kanunu. Kanunu. Kanun numarası:5253.
- Dilek, İ. (2013). *Türkiye ve İtalya'daki Spor Kulüplerinin Mevcut Durumları ve Örgütsel Yapılarının Karşılaştırmalı Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Ekmekçi, Y. A. D., Ekmekçi, R. ve İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal Of Sports Sciences*, 4, 91-117.
- Ereñcegil, G. (2019). Türkiye'deki kulüp, sporcu ve antrenör sayılarına dair kısa bir rapor. <https://www.linkedin.com/pulse/t%C3%BCrkiyedeki-kul%C3%BCp-sporcu-ve-antren%C3%B6r-say%C4%B1lar%C4%B1na-dair-k%C4%B1sa-erencegil/?originalSubdomain=tr> Erişim tarihi: 01.12.2022.
- Erturan Öğüt, E.E. (2010). *Almanya ve Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi – Türkiye'de Spor Kulüplerinin Yapı ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım*, Dalı Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- GSB. (2022a). Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1) Kanun Hük. Kar. nin Tarihi: 3/6/2011 <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=4.5.638&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> Erişim Tarihi: 03.03.2020.
- GSB. (2022b). Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu. Kanun Numarası:3289, Kabul Tarihi: 21/5/1986 <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=1.5.3289&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> Erişim Tarihi: 03.11.2022.
- GSB. (2005). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği *Resmi Gazete Tarihi: 08.07.2005 Resmi Gazete Sayısı: 25869*
- Hürriyet. (2017). Spor Kulübü Sayımız Avrupa'nın Çok Gerisinde, <https://www.dogrulukpayi.com/iddia-kontrolu/omer-fethi-gurer/turkiye-deki-spor-kulubu-sayisi-13-bini-gecmesine-ragmen-gelismis-ulkelerle-kiyaslandiginda-bu-rakam-cok-dusuk>. Erişim Tarihi: 02.12.2022.
- İmamoğlu, A. F., Karaoğlu, E. ve Erturhan, E. E. (2007). Türkiye'de spor kulüplerinin yapısal nitelikleri ve temel problemleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12, 35-61.
- Karahüseyinoğlu, M. F., Ramazanoğlu, F., Nacar, E., Savucu, Y., Ramazanoğlu, M. O. ve Altungül, O. (2005). Türkiye'nin spordaki konumunun bazı Avrupa ülkeleri ile karşılaştırılması. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*.
- Narin, M. ve Çiftçi, S. (2021). Spor Kulüpleri Hakkında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi. *Journal of Exercise and Sport Sciences Research (JOINESR)* 1(1), 1-9, 2021.
- Özel, M. (1937). Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü yayınları, Ankara, Güzel Sanatlar Genel Müdürü sayfa:147.
- Saros, N. ve Gökduman, E. (2006). Veri Tabanları, Elektronik Kaynak Çeşitliliği ve Danışma Hizmetleri. *ÜNAK'06 Bilimsel İletişim ve Bilgi Yönetim*. Ankara, Gazi Üniversitesi, 12-14 Ekim2006.
- Sunay, H. (2012). *Spor Yönetimi*, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Şahin, M. (2013). *Ülkemizde Tenisçilerin Sportif Gelişim İhtiyaçlarının Karşılmasına Yönelik Spor Kulüpleri Ve Tesislerinin Yeterlilik Durumlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Topçu, Ö. (2013). *Türkiye'de Spor Kulüplerinin İdari ve Sportif Açından İşlevselliği*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

TÜİK. (2022). Eğitim, Kültür, Spor ve Turizm Spor İstatistikleri <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=egitim-kultur-spor-ve-turizm-105&dil=1> Erişim Tarihi: 02.10.2022.

TRTSpor. (2019). En çok sporcu yetiştiren kulüp Fenerbahçe'dir. <https://www.trtspor.com.tr/haber/futbol/super-lig/en-cok-sporcu-yetistiren-kulup-fenerbahcedir-194787.html> Erişim Tarihi. 01.11.2022.

UGSPB. (2022). Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, https://gsb.gov.tr/dosyalar/mevzuatlar/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf Erişim Tarihi: 03.11.2022.

Yıldız, İ.S. (2009). *Kırıkkale İli Spor Kulüplerinin Faaliyet Alanları ve İşleyişleri*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.